

РЕШЕНИЕ

№ 258

гр. гр. Хасково, 29.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ХАСКОВО, VII ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и четвърта
година в следния състав:

Председател: Христина З. Жисова

при участието на секретаря Ваня З. Кирева
като разгледа докладваното от Христина З. Жисова Гражданско дело №
20235640102581 по описа за 2023 година

Предявен е иск с правно основание чл.124 ал.1 ГПК, вр. чл. 22 ЗПК, вр. чл. 26 ал. 1
ЗЗД, вр. чл.10а ЗПК, вр. чл.11, ал.1, т.9 и т.10 ЗПК от Г. С. Д., ЕГН *****, с адрес:
*****, съдебен адрес: *****, адв. С.Ж.П. от АК – Пловдив,
против „Интернешънъл Саламанка Капитал“ ООД, със седалище и адрес на управление: град
София, ж.к. Люлин 9, бл. 963, ет. 1, офис 11, ЕИК: 200604885, представлявано от Д.В.Д. -
управител.

Ищцата твърди, че на 13.12.2022 г. сключила договор за потребителски кредит №
3328 с ответното дружество. Предмет на договора бил отпускане на паричен заем в размер
на 3000,00 лева, със срок на договора 24 месеца, с фиксиран годишен лихвен процент по
кредита 25,59%, фиксиран годишен лихвен процент на ден 0,07%, ГПР - 28,81%. В чл. 1, ал.
3 от договора била договорена такса за експресно разглеждане на документи в размер на 364
лева към всяка погасителна вноска, или в общ размер на 6336 лева. Поддържа се, че тази
такса е свързана с усвояване и управление на кредита и не била включена в ГПР. Общият
размер на всички погасителни вноски възлизал на сумата от 10 200 лева. Изплатена била
сумата от 3000 лева. Част от сумите за погасяване на кредита били преведени чрез Банка
ДСК, а друга част по банков път чрез „УниКредит Булбанк“.

Според ищцата, договорът за потребителски кредит бил недействителен, тъй като не
били спазени редица разпоредби от ЗПК. Излага следните съображения в тази насока, а
именно, че не бил посочен коректно както ГПР, така и общия размер на кредита. Таксата
„експресно разглеждане на документи“ в общ размер на 6336 лева била недължима на

основание чл. 10а, ал. 2 ЗПК, тъй като се касаело за услуги, които били свързани с усвояване и управление на кредита, а законът забранил изискването за заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Същата не се дължала и на основание чл. 10а, ал. 4 ЗПК, тъй като в договора нямало конкретно описание на вида, размерът и действието, за което е начислено възнаграждението за т.нар. допълнителни услуги. Освен това тези суми не били усвоени при сключването на договора, за да бъдат включени в размера на кредита. В този смисъл било налице противоречие с разпоредбата на чл. 143, т. 19 от ЗЗП. Нарушена била и нормата на чл. 10а ал. 2 от ЗПК, която предвиждала, че кредиторът не може да изисква заплащането на такси за действия, свързани с управление на кредита, а ако бъде предвидено събирането на такива такси- то те трябва да бъдат конкретно и точно посочени в договора. Неясно било по каква причина таксата била толкова висока, че представлявала повече от половина от отпусната в заем сума. В конкретния случай не ставало ясно за какво е използвана таксата за експресно разглеждане на документи, която не била включена в ГПР, въпреки че следвало да е така с оглед § 1 т. 1 от ДР на ЗПК. В този случай разходите щели да надхвърлият максимално допустимия размер по чл. 19 ал. 4 ЗПК. При това положение ГПР бил некоректно посочен и в този смисъл пак била нарушена императивната норма на чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК.

Съгласно разпоредбата на чл.19 ал.1 ЗПК, ГПР по кредита изразявал общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Това налагало при изчисляването на ГПР да се вземат предвид всички разходи по кредита, свързани с договора за кредит, а в случая не била взета предвид при изчислението на ГПР, таксата за експресно разглеждане на документи в размер на 6336,00 лева. Тоест ставката на ГПР не отразявала тази такса по кредита, а ГПР не отговарял на посочения в договора, доколкото чл.19 ал.1 ЗПК изисквал всички общи разходи по кредита да се включат в ГПР. §1 т.1 от ДР на ЗПК ясно сочел, че под общи разходи по кредита следва да се имат предвид всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Ето защо, ищцата поддържа, че тази услуга, съставляваща разход за клиента, следвало да се включи в ставката на ГПР, както и таксата за удължаване на договора за кредит. При това положение била нарушена нормата на чл.11 ал.1 т.10 ЗПК и договорът не съдържал годишния процент на разходите по кредита, изчислен като една единствена процентна ставка, съгласно изискванията на ЗПК, нарушени били норми на закона за това какво да се включи в ГПР и как да се изчисли неговия размер. Посочения размер на ГПР бил заблуждаващо по-нисък от действителния, което било заобикаляне на закона по чл.26 ал.1

от 33Д. По тези съображения, договорът за кредит бил недействителен на основание чл.22 от ЗПК.

В допълнителна молба от 19.05.2023 г. ищцата уточнява, че е получила сумата по договора от 3000 лева. Размерът на уговорената възнаградителна лихва бил 864 лева. Таксата за експресно разглеждане на документи разсрочена към месечните вноски била в размер на 264 лева, а сборът от 24 вноски на същата - в общ размер на 6336 лева.

Таксата за експресно разглеждане на документи от 6336 лева била повече от половината от заемната сума от 3000 лева и водела до скрито оскъпяване на кредита с повече от 50 % от заетата сума. Тази такса представлявала сигурна печалба за заемотателя, която печалба увеличавала стойността на договора. Основната ѝ цел била да доведе до неоснователно обогатяване на заемотателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително.

По гореизложените съображения иска от съда да постанови решение, с което да се признае за установено в отношенията между страните, че договор за потребителски кредит № 3328 от 13.12.2022 г. е недействителен.

Ответникът счита предявения иск за недопустим и неоснователен. От това, че исковата претенция била насочена единствено срещу клаузата за такса експресно разглеждане по процесния договор, следвал извод, че ищцата счита договора за валидно сключен, а всички негови останали клаузи - за действителни.

Възражава се срещу твърденията за недействителност на договора поради неправилно посочен ГПР. Обстоятелството, дали така посоченият ГПР в договора отговарял на действителния размер, както и какво включвал същия по смисъла на чл. 19 ал.1 ЗПК, било относимо към разпоредбата на чл. 19 ал. 4 ЗПК и касало действителността на клауза, с която се надхвърлял размера на ГПР, което не влечал след себе си недействителност на целия договор. Волята на законодателя била именно такава, а именно да се прилага чл. 19 ал. 6 ЗПК, съгласно която при плащания по договори, съдържащи клаузи, които са обявени за нищожни по ал. 5, надвзетите средства над прага да се удържат при последващи плащания по кредита. Освен това, в ЗПК изчерпателно били предвидени основанията за недействителност на договора за потребителски кредит и същите не можело да бъдат заменяни с други и да се тълкуват превратно и разширително, а именно, че при неправилно посочен ГПР да се счита, че договорът с недействителен като цяло, при положение, че имало изрична разпоредба, която регламентирала това, а именно чл. 19 ал. 4 ЗПК. Също така обстоятелството, дали предвидената в договора такса експресно разглеждане следвало да бъде включена към общо дължимата сума по договора и в ГПР бил въпрос, относим към действителността на тази клауза, а не на договора за кредит като цяло, което било предвидено изрично с разпоредбата на чл. 19 ал. 5 ЗПК. Твърденията за недължимост на сумата за такса експресно разглеждане на документи били изцяло неоснователни.

Ответникът сочи в отговора, че таксата за експресно разглеждане на документи била изначално уговорена между страните в процесния договор, съгласно принципа за свобода на

договарянето, заложен в чл. 9 на ЗЗД. Освен това ищцата видяла нейната стойност в съответния СЕФ преди да подаде своята Заявка за кредита, съответно се съгласила с нея и я е приела за адекватна и разумна за извършената ѝ услуга. Разпоредбите на всеки от договорите предвиждали, че Кредитополучателят заявява доброволно да се ползва от допълнителната услуга по експресно разглеждане на документи за одобрение на паричен заем, предоставена от Кредитодателя. Таксата за експресно разглеждане на документи представлявала услуга, която по естеството си била свързана с договора за кредит, а именно с неговото сключване, а не с неговото усвояване или управление. Усвояването на кредита можело да се извърши само след постигнато съгласие за сключване на договора. Въвеждайки твърдението, че таксата за експресно разглеждане е недействителна, ищцата не съобщила разпоредбата на чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК, в която било предвидено, че при изчисляване на годишния процент на разходите по кредита не се включват разходите, които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит, както и такси за допълнителни, незадължителни услуги, предоставени на Кредитополучателя по негово искане. Следвало заключението, че законодателят предвидил възможността за начисляването на такива разходи, като изрично ги е изключил при изчисляване на годишния процент на разходите по кредита. Таксата била начислена и в съответствие с чл. 10а ЗПК, в която разпоредба била уредена възможността кредиторът да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, като било изпълнено и изискването на ал. 4 на същия член видът, размерът и действието да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит и не следвало да не се дължи от ищцата, тъй като същата сама изявила желание да се ползва от нея. Със закупуването на услугата експресно разглеждане, Кредитополучателят си гарантирал приоритетното разглеждане и отпускане на поискания кредит, което означавало, че си е гарантирал получаването на бързо крайно становище по искането му за кредит и в случая получил такова.

Съгласно т. 14 от ДР на ЗЗП услуга представлявала „всяка материална или интелектуална дейност, която се извършва по независим начин, предназначена е за друго лице и не е с основен предмет прехвърляне владение на вещ.“ От това правило се налагал изводът, че описаната по-горе възможност за потребителя представлявала услуга, в смисъл на дейност, която ще се извърши по повод на сключения договор за кредит и в негова полза. Съгласно съдебната практика, с договора за предоставяне на услуга изпълнителят поема задължение да извърши конкретни действия, срещу дължимо от възложителя възнаграждение, като тези действия обикновено били фактически, а не правни. Доколкото втората част от определението за договор за потребителски кредит по чл.9, ал.1 ЗПК предоставял известна свобода за кредитора да предоставя допълнителни услуги, които били извадени от договора за потребителски кредит, то законодателно било допустимо уговарянето на такива. Съдебната практика категорично оборвала твърденията, че таксата за експресно разглеждане на документи, предвид естеството ѝ, следвало да бъде включена при изчислението на ГПР като в тази насока се цитират съдебни актове. Освен това, съгласно доклад на Европейската комисия от 08.05.2012 г., съдържащ насоки за приложението на

Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г. относно договорите за потребителски кредит във връзка с разносните и ГПР, комисията считала, че допълнителната услуга се включва в ГПР, ако е задължителна и ако е свързана с кредита. Ако едно от условията не е налице, то тогава разходите за допълнителна услуга не се включват в ГПР. В настоящия случай липсвала задължителност на услугата експресно разглеждане на документи. Според насоките на Европейската комисия, една допълнителна услуга можело да се счита за незадължителна, ако клиентът може да избере да не използва услугата, условията на кредита (лихва, падежни дати, периодичност на плащанията) са едни и същи както при избор на допълнителната услуга, така и ако същата не е избрана. Услугата експресно разглеждане изцяло отговаряла на тези условия, поради което нямало основание нейната стойност да бъде включвана в общите разходи по кредита и оттам - при изчисляването на ГПР. Не следвало да се пренебрегва и фактът, че при попълване на Заявлението си Кредитополучателят се възползвал от дадената му възможност като избрал и заявил доброволно допълнителна незадължителна услуга за експресно разглеждане на Заявлението му с искане за потребителски кредит в срок до 15 (петнадесет) минути, като се съгласил да заплати за закупуване на допълнителната услуга такса експресно разглеждане във фиксиран размер, която се начислявала еднократно след предоставяне на услугата и за улеснение на потребителя била включена в погасителните вноски. Услугата била предоставена без забавяне. Заявлението с искане за потребителски кредит на Г. Д. постъпило в платформата на Дружеството на 13.12.2022г. в 12:57:21 часа, след като е било подписано със sms персонален идентификационен шест цифрен код. Одобрението на Заявлението е било на 13.12.2022г. в 13:02:36 часа, а процесният индивидуален Договор за потребителски кредит бил подписан от ищцата на 13.12.2022г. в 13:05:35 часа, след като ищцата се запознала с него. След като било доказано извършването на услугата, то и таксата за същата била дължима, респективно следвало да бъде заплатена.

С оглед гореизложеното, според ответника липсва порок досежно установяване дължимостта на таксата за експресно разглеждане на документите. По отношение на това дали тази такса не е прекомерна - това било въпрос на преценка на потребителя дали има нужда от тази услуга и когато прави преценка на този въпрос, се съобразявал и с това дали може да си позволи таксата. Освен това липсвало възражение, че размерът на таксата не е бил известен на ищцата към момента, в който е поискала експресно разглеждане на документите.

Предвид изложеното се иска съдът да отхвърли предявения иск и да присъди разноски на ответника, включително и за адвокатско възнаграждение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в съвкупност, както и доводите на страните, съобразно изискванията на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

Липсва спор по делото, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че между „Интернешънъл Саламанка Капитал“ ООД (кредитодател) и Г. С. Д. (кредитополучател) на 13.12.2022 г. е сключен Индивидуален договор за потребителски кредит

SO № 3328/13.12.2022 г., по силата на който е отпусната парична сума в размер на 3000 лева, равняващи се на 1533,88 евро, при фиксиран ГЛП по кредита – 25.59% и ГЛП на ден – 0.07 %; ГПР – 28.81 %. Уговорен е срок на погасяване на заема от 24 месеца, посредством 24 бр. равни месечни погасителни вноски, всяка от които в размер на 425,00 лева /с включени лихва и такса за експресно разглеждане от 264,00 лева/, със съответните уговорени падежни дати в периода 15.01.2023 г. до 15.12.2024 г. – т.11 на чл.2 от договора, в която е инкорпориран погасителен план. В чл.1, т.10 от договора е посочено, че общият размер на всички плащания с включена такса експресно разглеждане е 10 200 лева, равняващи се на 5215,18 евро. В чл. 1, ал. 1 от договора е записано, че кредитополучателят е избрал доброволно да се ползва от допълнителна услуга по експресно разглеждане на заявлението, което е декларирано изрично в попълненото от него заявление чрез средство за комуникация от разстояние. Съобразно чл.1, ал.3 за извършената от кредитора допълнителна услуга по експресно разглеждане на заявлението с искане за потребителски кредит, кредитополучателят се е съгласил таксата за експресно разглеждане да се заплати разсрочено като се раздели на равни части и се включи в размера на всяка от погасителните вноски, в случая в размер на 264,00 лева /а не както е посочено в исковата молба 364,00 лева/.

Представени по делото от ответника са и Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредит на „Интернешънъл Саламанка Капитал“ ООД; Общи условия за предоставяне на потребителски кредит от „Интернешънъл Саламанка Капитал“ ООД, Декларация за обработване и съхраняване на лични данни за целите на сключване и изпълнение на Договор за кредит; Декларация за обработване и съхранение на лични данни за целите на директния маркетинг; Декларация по чл. 42, ал. 2, т. 2 от ЗМИП, както и Въпросник опознай своя клиент по Заявка за кредит № 29573 с дата на създаване 13.12.2022г. и потребител № 13323 Г. С. Д.. Видно от извършените отбелязвания, както договорът, така и европейският формуляр и декларациите са с положен подпис от ответницата, като е посочено, че документите са подписани с обикновен електронен подпис посредством SMS персонален идентификационен код за потвърждение.

В общите условия /ОУ/, раздел II – “Дефиниции“, т.12 е определено понятието „Такса експресно разглеждане („Бърз кредит“ до 15 минути“, а именно такса за допълнителна, незадължителна услуга по искане на кредитополучателя за експресно разглеждане на документи, която гарантира експресна обработка на заявлението с искане за потребителски кредит. В чл.4, раздел III от ОУ се дава възможност на кредитополучателя чрез активен чек бокс в заявлението са заяви допълнителна услуга за експресно разглеждане на документи, а в чл.4, раздел IV ОУ е предвидено, че тази услуга, именно „експресно разглеждане на заявлението с искане за потребителски кредит“ гарантира получаване на отговор на кандидатурата до 15 минути от изпращането му.

Страните не спорят, че ищцата е усвоила изцяло заемната сума от 3000 лева, а и това се установява от представеното от ответника Преводно нареждане за кредитен превод № 514L1F02234700E4 от 13.12.2022г. за сумата от 3000 лева с основание Потребителски

кредит Дог. № SO-3328 от дата 13.12.2022г. от „УниКредит Булбанк“ АД.

Представени от ищцата и от ответника са преводни нареждания за заплащане на суми по договора за кредит като ответникът признава заплащане на сумата от 1805,00 лева, за което представя Преводно нареждане за кредитен превод № 514B2P1230270010 от 27.01.2023г. за сумата от 455 лева с основание SO-3328; Преводно нареждане за кредитен превод № 514L2F12308600DZ от 27.03.2023г. за сумата от 440 лева с основание SO-3328; Преводно нареждане за кредитен превод № 514L2F12311800RT от 28.04.2023г. за сумата от 455 лева с основание SO-3328.

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните правни изводи:

Предявеният иск с правно основание чл.124 ал.1 ГПК, вр. чл. 22 ЗПК, вр. чл. 26 ал. 1 ЗЗД, вр. чл.10а ЗПК, вр. чл.11, ал.1, т.9 и т.10 ЗПК за установяване недействителността на сключен между страните Индивидуален договор за потребителски кредит S O № 3328/13.12.2022 г., е процесуално допустим, противно на становището на ответника.

Това е така, тъй като поддържаната от ответника позиция, настояващ за действителност на процесния договор за потребителски кредит, обуславя извода както за наличие на правен спор между страните по този въпрос, така и за наличието на правен интерес за ищцата.

Разгледан по същество, предявеният иск е изцяло основателен, като съображенията за това са следните:

Както бе посочено по-горе, по делото не се спори, че на 13.12.2022 г. между страните е сключен Индивидуален договор за потребителски кредит SO № 3328, по силата на който ответникът е предоставил на ищцата в заем сумата в размер на 3000 лв., която е следвало да бъде върната с плащането на 24 равни месечни погасителни вноски, с падежна дата на последната вноска – 15.12.2024 г.

Претенцията на ищцата произтича от твърдения за сключен между страните договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние, какъвто, съобразно разпоредбата на чл. 6 ЗПФУР, е всеки договор, сключен между доставчик и потребител като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от доставчика, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средства за комуникация от разстояние - едно или повече. Съгласно дефинитивната разпоредба на § 1, т. 2 от ДР на ЗПФУР, "средство за комуникация от разстояние" е всяко средство, което може да се използва за предоставяне на услуги от разстояние, без да е налице едновременно физическо присъствие на доставчика и на потребителя. Несъмнено използването на електронни формуляри в интернет, провеждането на разговори по телефон и изпращането на писма по имейл и текстови съобщения представляват средства за комуникация от разстояние и предвид изложените от ищеца твърдения за методите на сключване на процесния договор, правоотношението между страните попада в приложното поле на посочения нормативен акт.

Съгласно разпоредбата на чл. 18 ЗПФУР, при договори за предоставяне на финансови услуги от разстояние доставчикът е длъжен да докаже, че е изпълнил задълженията си за предоставяне на информацията по чл. 8 от закона на потребителя, както и че е получил съгласието на потребителя за сключване на договора (ал. 1, т. 1 и т. 3), като за доказване на посочените обстоятелства се прилага разпоредбата на чл. 293 от Търговския закон, а в случаите на електронни изявления – Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Със сключването на договора, което обстоятелство е отделено като безспорно между страните, кредитополучателят е декларирал, че му е предоставен предварително стандартен европейски формуляр, посочващ индивидуалните условия и цялата необходима преддоговорна информация – чл. 2, ал. 2 от договора, както и че е запознат и е получил приложимите общи условия, че му е предоставена необходимата преддоговорна и договорна информация – чл. 13 от договора.

Без съмнение, ищцата е физическо лице, което при сключване на договора е действало извън рамките на своята професионална компетентност, а ответникът като финансова институция по смисъла на чл.3, ал.1 ЗКИ е предоставил кредита в рамките на своята търговска дейност, т. е. страните по договора за кредит имат качеството съответно на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 ЗПК и на кредитор по смисъла на чл. 9, ал. 4 ЗПК. Сключеният между страните договор по своята правна характеристика и съдържание представлява договор за потребителски кредит, поради което неговата валидност и последици следва да се съобразят с изискванията на специалния закон - ЗПК в релевантната за периода редакция. Предвид неравнопоставеното положение между страните по правоотношението ЗПК предвижда редица специални правила, рефлектиращи върху действителността на облигационното правоотношение - глава Шеста на ЗПК. Всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна - чл. 21, ал. 1 ЗПК.

Настоящият съдебен състав счита, че процесният договор отговаря на изискванията на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1, т. 7, т. 11, т. 12 и т. 20 ЗПК. Съставен е на хартиен носител в шрифт, за който не се установява, да е по-малък от 12, и в него разбираемо са отразени общият размер на кредита от 3 000 лева, равняващи се на 1533,88 евро; условията за усвояването му – по банковата сметка на заемополучателя; размерът, броят, периодичността и датите на платежите за издължаване във вид на погасителен план, инкорпориран в договора, и разяснения на правата по чл. 11, ал. 1, т. 12 и т. 20 ЗПК съответно на извлечение от сметка и отказ от сделката. Последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми не е показана, но видно от чл. 11, ал. 1, т. 11 и т. 12 ЗПК такава детайлизация е необходима само при променящи се лихвени проценти и при поискване от потребителя (в този смисъл Решение № 106/03.06.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3253/2021 г., III г. о.).

Налице е обаче нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК, доколкото според настоящия съдебен състав, процесният договор не удовлетворява в достатъчна степен критерия за яснота, пълнота и прозрачност. Формално съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1,

т. 10 ЗПК в текста му са записани годишен лихвен процент по кредита – 25.59 % и ГЛП на ден – 0.07 %, ГПР от 28.81 %, и дължимата обща сума от 10 200 лева, равняващи се на 5215,18 евро.

По смисъла на чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), и се представя като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, изчислен по формула съгласно приложение № 1 към ЗПК, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания. Чл. 19, ал. 4 ЗПК забранява да бъде по-висок от пет пъти законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, а водещите до надхвърляне на прага клаузи са обявени от чл. 19, ал. 5 ЗПК за нищожни.

Във величината на общия разход по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК се включват лихвата и всички други, пряко свързани с договора и известни на кредитора разходи за потребителя – комисиони, такси с изключение на нотариалните такси, възнаграждение за кредитни посредници и за допълнителни услуги и по-специално застрахователните премии в случаите, когато са задължително условие за отпускане на заема. При калкулацията на годишния процент на разходите изрично са изключени от чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК разносните, възникващи за заемателя при евентуална негова неизправност. Годишният процент на разходите по кредита в случая от 28.81 % очевидно не надвишава предела по чл. 19, ал. 4 ЗПК, но в разрез с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК не са отбелязани взетите предвид допускания, използвани при пресмятането му по формулата по Приложения № 1 към закона по правилото на чл. 19, ал. 2 ЗПК. Отделно от това, е посочен лихвен процент от 25.59 % с пояснения, че е годишен и фиксиран, както и ГЛП на ден от 0.07 %, което по смисъла на § 1, т. 5, изр. 1, предл. 1 от ДР на ЗПК означава, че е непроменлив за целия договорен срок, но това не е достатъчно да онагледя условията за прилагането му в степента, изискуема се от чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, тъй като не е уточнена базата, върху която се начислява – цялата заемна сума или остатъчната главница след всяко погашение. Неизвестността на методиката за формиране на лихвата, чийто размер в числово изражение – глобално или поне разпределен по вноските, също не е разписан, и която методика е елемент от общия разход по кредита по § 1, т. 1 от ДР на ЗПК. По този начин е компрометирана достоверността и на реквизита "обща сума, дължима от потребителя" - от § 1, т. 2 от ДР на ЗПК, а именно да отразява сбора от общия размер на кредита и общите разходи по него. Следователно, договорът не е достатъчно ясен за кредитополучателя във връзка със задължителните сведения, които могат да имат отражение върху обхвата на отговорността му, и като последица от приложението на чл. 22 ЗПК, следва да се прогласи за недействителен.

По отношение на таксата за експресно разглеждане на документи за отпускане на кредита, съдът намира, че тази клауза от договора очевидно заобикаля закона и накърнява

правата на другата страна по облигационното отношение. Както бе посочено по-горе, в чл. 1, ал. 1 от договора е записано, че кредитополучателят е избрал доброволно да се ползва от допълнителна услуга по експресно разглеждане на заявлението, което е декларирано изрично в попълненото от него заявление чрез средство за комуникация от разстояние. От представените от ответника писмени доказателства не става ясно дали действително потребителят е избрал да се възползва от тази допълнителна услуга. Не се установява и това дали клиентът има право на избор и на обикновена заявка, без приоритетно разглеждане до 15 минути, нито пък за колко време се взема становище от кредитора в единия или в другия случай, за да се прецени експресността на заявката.

Съдът намира, че уговарянето на заплащане на таксата за експресно разглеждане се намира в пряко на нарушение на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, тъй като е свързана с усвояването и управлението на кредита, а цитираната разпоредба предвижда изрична забрана за заплащане на такси и/или комисионни за действия, свързани с усвояването или управлението на кредита. Сроктът, в който ще бъде заплатена заемната сума, няма как да не бъде характеризиран като действие, свързано с усвояването на кредита - следователно заплащането на такса, свързана с начина и срока на изплащане на заемната сума, противоречи на императивна правна норма. Чрез тази клауза се постига още една неправомерна цел, а именно - прехвърлянето на тежестта от неизпълнението на задължението на кредитодателя за извършване на обективна, добросъвестна и отговорна оценка на кредитоспособността на потребителя.

Съгласно чл. 2 ЗПК целта на закона е да осигури защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставяне на потребителски кредит. Един от аспектите на отговорно поведение на кредиторите при предоставяне на потребителски кредит е задължението на кредиторите преди сключването на договор за кредит да направят оценка на кредитоспособността на потребителя - аргумент от чл. 8, § 1 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на директива 87/102/ЕИО на Съвета и чл. 16, ал. 1 ЗПК. Следователно с подобни клаузи за такси за експресно разглеждане на документи (както и тези за предоставяне на обезпечение, за неустойка за липса на такова), чрез икономически средства кредиторите прехвърлят тежестта от неизпълнението на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя на самия него, тъй като чрез тях се обезпечават евентуалните неблагоприятни последици от неизпълнението на договора за потребителски кредит поради поведението на кредитора.

С оглед гореизложеното, съдът намира, че тази клауза, респ. заплащането ѝ представлява неравноправна клауза. Тя е във вреда на потребителя, не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до неравновесие между правата и задълженията на потребител и търговец. Съгласно чл. 146, ал. 1 ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Ако клаузите са били изготвени предварително, се счита, че същите не са уговорени индивидуално, тъй като потребителят

не е имал възможност да въздейства върху съдържанието им. Точно такъв е настоящият случай. Те са били изготвени предварително, без да бъде предоставена възможност на потребителя да уговаря тяхното съдържание. Ето защо, коментираната клауза е нищожна.

От представените писмени доказателства е видно, че при отпусната заемна сума в размер на 3000 лева, общата сума за плащане възлиза на 10 200 лева, като предвидената сума за такса за експресно разглеждане възлиза на 6336,00, тоест надхвърля с над 100 % размера на главницата по кредита. Без съмнение, при включването на таксата за тази допълнителна услуга ГПР би прехвърлил многократно законоустановения лимит на разходите по чл. 19, ал. 4 ГПК, а именно в случая действително приложимия ГПР е значително по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определени с постановление на Министерския съвет на Република България. На основание чл. 19, ал. 5 ЗПК, клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4 ограничения, се считат за нищожни. По този начин се достига и до нарушение на разпоредбата на [чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК](#) касателно посочване на действително прилагания ГПР. Следователно, с предвиждането на тази такса се заобикаля разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, защото тя не е включена в ГПР, а иначе представлява част от общите разходи по кредита и по този начин се постига неоснователно обогатяване за кредитора, чрез увеличаване на размера на дълга за потребителя, което пък води до нарушаване принципа за добросъвестност при сключване на договорите, както и на еквивалентност на насрещните престации, а също е в нарушение и на добрите нрави.

Посоченият в договора ГПР от 28.81 % не представлява размера на действителните разходи за длъжника, като с включването и на тази такса несъмнено кредитът ще се оскъпи допълнително. Затова и тази клауза е нищожна на основание чл. 19, ал. 5 ЗПК, защото общите разходи на кредита, регламентирани в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, включват именно разходи за допълнителни услуги. Така таксата за експресно разглеждане на документи прикрива разходи, които по естеството си следва да са включени в ГПР. В тази връзка е и посочения по-горе чл. 21, ал. 1 ЗПК, който предвижда, че всички клаузи, които имат за цел или резултат заобикаляне на императивните изисквания на закона, са нищожни. Тази неточност в посочването на размера на разходите поставя потребителя в положение да не знае колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита, което ще се дължи и в това именно е недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание. Посочването в договора за кредит на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна информация и следва да се окачестви като нелоялна и по-конкретно заблуждаваща търговска практика, съгласно чл. 68 г ал. 4 от ЗЗП, във връзка с чл. 68д ал. 1 от ЗЗП. Тя подвежда потребителя относно спазването на забраната на чл. 19, ал. 4 ЗПК и не му позволява да прецени реалните икономически последици от сключването на договора.

На самостоятелно основание следва да се приеме, че коментираната клауза от договора не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като липсата на част от задължителните реквизити по т. 10 от нея води до нейната недействителност съобразно разпоредбата на чл. 22 ЗПК. Тази норма от една страна е насочена към осигуряване защита

на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, а от друга- към стимулиране на добросъвестност и отговорност в действията на кредиторите при предоставяне на потребителски кредити така, че да бъде осигурен баланс между интересите на двете страни. В случая липсата на ясна, разбираема и недвусмислена информация в договора не дава възможност на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора предвид предоставените му от законодателя съответни стандарти за защита. Този пропуск сам по себе си е достатъчен, за да се приеме, че договорът, съдържащ тази клауза, е недействителен, на основание чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 26, ал. 1 ЗЗД, а оттук- че е налице една нищожна кредитна сделка.

С оглед всичко изложено, предявения иск за признаване за установено в отношенията между страните, че Индивидуален договор за потребителски кредит SO № 3328/13.12.2022 г. е недействителен е основателен и като такъв следва да бъде уважен.

Предвид крайния изход на делото, както и с оглед обстоятелството, че ищцата е направила изрично и своевременно искане за разноси по настоящото производство, на основание [чл. 78, ал. 1 ГПК](#), на същата следва да се присъдят такива в общ размер от 408,00 лева за платена държавна такса.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищцата адв. Стефан Паров от АК – Пловдив сумата от 1318,00 лева, представляваща възнаграждение за осъществено от него процесуално представителство, защита и съдействие по настоящото дело, определено според размера на иска и по правилата на чл.38 ал.2, вр. ал.1 т.3 от Закона за адвокатурата /ЗА/, вр. чл.7 ал.2 т.3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между „Интернешънъл Саламанка Капитал" ООД, със седалище и адрес на управление: град София, ж.к. Люлин 9, бл. 963, ет. 1, офис 11, ЕИК: 200604885, представлявано от Д.В.Д. – управител и Г. С. Д., ЕГН *****, с адрес: *****, съдебен адрес: *****, адв. С.Ж.П. от АК – Пловдив, че сключеният между тях Индивидуален договор за потребителски кредит SO № 3328 от 13.12.2022 г. е недействителен на основание чл.124 ал.1 ГПК, вр. чл.22 ЗПК, вр. чл. 26 ал. 1 ЗЗД, вр. чл.10а ЗПК, вр. чл.11 ал.1 т.9 и т.10 и чл.21 ал.1 ЗПК.

ОСЪЖДА „Интернешънъл Саламанка Капитал" ООД, със седалище и адрес на управление: град София, ж.к. Люлин 9, бл. 963, ет. 1, офис 11, ЕИК: 200604885, представлявано от Д.В.Д. - управител, да заплати на Г. С. Д., ЕГН *****, с адрес: *****, съдебен адрес: *****, адв. С.Ж.П. от АК – Пловдив, сумата от 408,00 лева, представляваща направени по делото разноси.

ОСЪЖДА „Интернешънъл Саламанка Капитал" ООД, със седалище и адрес на

управление: град София, ж.к. Люлин 9, бл. 963, ет. 1, офис 11, ЕИК: 200604885, представлявано от Д.В.Д. - управител, да заплати на адв. С.Ж.П. от АК – Пловдив, с адрес на кантората - *****, сумата от 1318,00 лева, представляваща дължимо адвокатско възнаграждение по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Хасково в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Хасково:/п/ не се чете.

Вярно с оригинала!

Секретар: Ц.С.